

diovideo gradiva. Natančneje je predstavil temeljne postopke digitalnega arhiviranja, torej zajema in prenosa v hrambo, katalogiziranja ter omogočanja dostopanja do arhivskega avdiovideo gradiva. Stojan Glavač s *Finančne uprave Republike Slovenije* je spregovoril o *Informiranju ranljivih skupin davčnih zavezancev*. Glede na relativno veliko populacijo ranljivih skupin (10 % prebivalstva ima okvaro sluha, 10.000 je slepih in slabovidnih in 350.000 je starejših od 65 let) so z ukrepi prilagoditve (izboljšava spletne strani, poenostavitve vsebin, filmi z znakovnim jezikom in zvokom, barvne sheme, prilagodljiva velikost pisave itn.) dosegli hitrejšo in boljšo obveščenost, lažje spremljanje vsebin ter s tem izpolnjevanje obveznosti in uveljavljanje davčnih pravic.

V zadnjem panelu je mag. Roman Rener z Geodetskega inštituta Slovenije predstavil GIS – taktilne karte in tudi druge tehnologije za varno mobilnost in dostopnost ranljivih skupin. GPS za slepe in slabovidne, sistem iBeacon za pozicioniranje oseb v notranjih prostorih in zemljevidi varnih koridorjev so le ene izmed rešitev. Dr. Jože Škofljanec in Aleksandra Mrdavšič iz Arhiva Republike Slovenije pa sta v prispevku *Učinkovito zbiranje informacij o digitalnem poslovanju* predstavila intervjuje o e-poslovanju kot ključne načine pridobivanja informacij od ustvarjalcev arhivskega gradiva z namenom identificiranja osnov za vrednotenje gradiva in osnov za pripravo strokovno-tehničnih navodil (obseg e-poslovanja, posamezni sistemi, specifične vsebinskih tipov gradiva itn.).

Žiga Koncilijska

Doksis 2016 by media.doc: »Sodobno upravljanje e-dokumentov«

Ljubljana, 9. november 2016

Posvetovanje *Doksis 2016 by media.doc* s podnaslovom *Sodobno upravljanje e-dokumentov* je vsakoletno posvetovanje, ki ga organizira društvo media.doc, društvo informatikov, dokumentalistov, arhivistov in mikrofilmarjev. V letu 2016 je potekalo 9. novembra v prostorih Univerze Alma Mater Europaea – Evropski Center Maribor (AME – ECM).

Razpisane so bile štiri poglobitvene teme posveta, in sicer *Upravljanje e-dokumentov*, *Dostopnost in uporaba dokumentov*, *Upravljanje s tveganji pri dolgoročnem ohranjanju e-dokumentov* ter *Izobraževalni procesi*.

Posvetovanje je odprl mag. Milan Selan, ki je ob 25. obletnici posvetovanj na kratko predstavil zgodovino in poglobitvene podatke dosedanjih posvetovanj. Do zdaj se je zvrstilo 25 posvetovanj pod okriljem društva media.doc, ravno toliko je tudi zbornikov prispevkov. 590 predavateljev je v tem obdobju pripravilo 1200 prispevkov, število udeležencev posvetovanj pa je presežlo 6000. Te številke torej kažejo na to, da je posvetovanje *Doksis* dobilo svoje mesto med dogodki s področja upravljanja dokumentov ter društvo uvrščajo med kredibilne sogovornike na tem področju.

V prvem sklopu, ki ga je moderiral Milan Selan, je bila tema *Upravljanje e-dokumentov*. V sklopu je bilo predstavljenih šest prispevkov osmih avtorjev.

Dva prispevka sta razpravljala o uvedbi in izvajanju *Uredbe eIDAS* (Uredba EU št. 910/2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu). Mag. Maruška Damjan z Ministrstva za javno upravo je predstavila prispevek z naslovom *eIDAS in prilagoditve nacionalnega okolja za njeno izvajanje*. Predstavila je ukrepe in spremembe, ki so jih morale države članice EU prilagoditi zgoraj omenjeni direktivi. Pri tem je najpomembnejše, da uredba zagotavlja varno in zanesljivo čezmejno poslovanje in omogoča čezmejno elektronsko identifikacijo ter varovanje podatkov, ki je primerljivo s

tem v domači državi. Z isto temo se je ukvarjal Marjan Antončič, ki je v prispevku z naslovom *Nekatere dileme in vprašanja ob začetku uporabe uredbe eIDAS* predstavil praktična vprašanja o izvajanju eIDAS.

Trije prispevki so se osredotočali na poslovno dokumentacijo in njeno uporabo v praksi. Mag. Erih Skočir se je v prispevku z naslovom *Dokumenti pri delu poslovnih analitikov*, predstavil dokumente za pripravo in izvedbo projektov, ki temeljijo na analizi poslovno-analitičnega modela International Institute of Business Analysis® in poslovno-analitičnem modelu poslovne analize Business Analysis Core Concept. Prispevek mag. Andreja Guština z naslovom *Procesi in dokumenti so različni – ljudje tudi*, ki nam na treh primerih pokaže, da lahko ljudje s svojimi osebnimi značilnostmi še vedno zelo različno sodelujejo in se različno odzivajo in da tudi računalniki ter programske rešitve še vedno ne morejo predvideti prav vsega. Prispevek Roberta Kristanca in mag. Marjane Kaligaro z naslovom *Digitalizacija ni revolucija, ampak evolucija* se osredinja na principe digitalizacije v dokumentnih sistemih. Pri se zagovarja koncept enotnih pravil komunikacije in neodvisnost od programske opreme, ki se kaže v modularnejšem razvoju in nepotrebnosti migraciji podatkov. Zadnji prispevek tega sklopa je bil prispevek Katje Šturm in Aleksandra Lavrenčiča *Arhiv TV Slovenja in delo na portalu EU screen*. Predstavlja vključenost RTV SLO od leta 2010 v projekt EUscreen, ki je del Europeane, namen pa je oblikovanje zavesti o pomembnosti in uporabnosti AV-gradiva evropskih AV-arhivov pri raziskovanju evropske kulturne dediščine.

Sledil je drugi del z naslovom *Dostopnost in uporaba dokumentov*, kjer je bila koordinatorka modula in prva govornica dr. Tatjana Hajtnik. V prispevku z naslovom *Nadaljnji razvoj slovenskega javnega arhiva do leta 2020* je predstavila umestitev elektronskega javnega arhiva v strategije in programa na nacionalni in nadnacionalni ravni ter idejo, da javni arhivi zagotovijo vrednotenje, pridobivanje, strokovno obdelavo, ohranjanje in omogočanje uporabe nacionalne arhivske kulturne dediščine Republike Slovenije v elektronski obliki. Prispevek dr. Gregorja Jenuša *Digitalizacija in anonimizacija arhivskega gradiva, ki vsebuje z arhivskim zakonom varovane kategorije podatkov*, se osredinja na digitalizacijo in anonimizacijo predvsem gradiva organov jugoslovanske javne in državne varnosti. Predstavi izhodišča za vrednotenje in merila za izbor za digitalizacijo in metodologijo anonimizacije. Skupni prispevek mag. Borisa Domajnka in dr. Tatjane Hajtnik z naslovom *Izločanje in uničenje gradiva* se osredinja na razliko med brisanjem in uničevanjem elektronskega gradiva ter na pomen uničevanja gradiva v okviru notranjih pravil in zakonodajnih obveznosti. Zadnji prispevek v tem sklopu je bil prispevek dr. Jožeta Škofljanca: *Dosje evidence – Kdaj in kje nastajajo zapisi, ki jih je treba uvrstiti v dosje*. Osredinja se predvsem na zbiranje in hranjenje metapodatkov o ustvarjeni dokumentaciji in podatke, ki omogočajo avtentično interpretacijo. V praksi gre predvsem za pravno-organizacijske, vsebinske in tehnične informacije o podatkih, ki omogočajo dostopanje, rabo in interpretacijo podatkov.

Tretji sklop je nosil naslov *E-dokumenti in informacijska varnost*, moderiral pa ga je mag. Samo Maček. Dobršen del je bil posvečen informacijski varnosti v sklopu državne uprave. Prvi prispevek Damjana Križmana z naslovom *Zagotavljanje informacijske varnosti pri delovanju državne informatike* je predstavil ključne naloge Ministrstva za javno upravo pri informacijski varnosti, predvsem s centralizacijo in poenotenjem varnostnih načel, zaščito povezav in skupnega varovanja podatkov ter zaščite pred vdori. Prispevek mag. Franca Močilarja, mag. Francija Mulca in mag. Sama Mačka z naslovom *Ukrepi kibernetske varnosti v praksi* obravnava usmeritve na področju kibernetske varnosti in izpostavlja konkretna tveganja in zaščitne ukrepe pri obravnavanju elektronskih dokumentov, ki jim ne posvečamo potrebne pozornosti. Predstavljeni so predvsem ukrepi Generalnega sekretariata Vlade RS in Ministrstva za zunanje zadeve RS. Mag. Damjan Marinšek je predstavil prispevek *Varnostno preizkušanje informa-*

cijskih rešitev kot enotna storitev državne informatike. V letu 2016 so uvedli storitev samodejnega varnostnega preverjanja izvirne kode programskih rešitev. Predstavlja zahteve, ki izhajajo iz GTZ, in pripravo potrebnih metapodatkov na repozitoriju za izvedbo varnostnega testiranja.

Trije prispevki so se osredinjali na praktične primere informacijske varnosti. Robert Bergles je v prispevku *Varnostna tveganja na mobilnih napravah* izpostavil, da je pogosto glavni krivec za izgubo podatkov na mobilnih napravah njihov uporabnik, ki mobilnika običajno ne obravnava s takšno pozornostjo kot računalnik, vendar pa mobilni pogosto pa omogoča enak dostop kot računalnik. Dr. Andrej Rakar in mag. Miha Ozimek sta predstavila *Pomen varnostnih kontrol PCI DSS za izboljšanje informacijske varnosti organizacije*. Gre za varnostni standard mednarodnih plačilnih sistemov, ki natančno opisujejo potrebne varnostne kontrole in se lahko uporablja kot vzporeden sistem ETZ in na ta način zagotovi najboljši varnostni nadzor. Mag. Samo Maček je s prispevkom *Prestrežanje e-dokumentov – TEMPEST napadi* opozoril na tveganje, ki ga predstavljajo neželeni elektromagnetni vplivi informacijske opreme na okolico. Ti se kot stranski pojav širijo v obliki sevanja ali odteka po prevodni infrastrukturi in so (ne)posredno povezani s podatki ter potencialno omogočajo zajem in rekonstrukcijo podatkov.

Četrty sklop je bil posvečen *Izobraževalnim procesom*, nosilec pa je dr. Peter Pavel Klasinc. V prvem prispevku je predstavil Študij arhivistike, Study of Archivistics. V prispevku povzame pregled študija arhivistike in opiše osnovna znanja, ki bi jih moral obvladati usmerjeno izšolani arhivist. V ta namen je pripravil nekaj izhodišč, kako organizirati študij arhivistike in ga povezati z dokumentologijo in informacijskimi znanostmi. Prof. dr. Grazia Tatò je v prispevku *Archivist: Which training* predstavil obstoječi italijanski sistem izobraževanja arhivistov. Mednarodni standardi od arhivistov ne zahtevajo le strogega in dobro strukturiranega znanstvenega izobraževanja, temveč tudi sprotne posodabljanje le-tega. O profilu arhivista sta se spraševali tudi dr. Zdenka Semlič Rajh in mag. Aida Škoro Babić v prispevku *Profil arhivista: znanje in izobraževanje*. Na osnovi dosedanjih znanj arhivisti težko sledijo razvoju, saj se je predvsem na področju elektronskega arhivskega gradiva delo spremenilo v sodelovanje pri celotnem življenjskem ciklu dokumenta. Prehod iz papirnatega okolja v virtualno pa zahteva nova znanja in postavlja vprašanje, kakšno izobraževanje in znanje je najprimernejše za sodobnega arhivista. Mateja Jeraj in Jelka Melik sta v prispevku *Arhivist – poklic v nastajanju* opisali vlogo arhivistov v sodobni družbi. Izpostavili sta, da arhivisti postajajo vedno pomembnejši pri ohranjanju podatkov, pomembna postaja tudi njihova vloga v družbi. Poudarili sta, da je treba postaviti merila, kakšna znanja potrebuje arhivist, in mu zagotoviti mesto v življenjskem ciklu dokumenta, od ustvarjalcev do ponudnikov storitev in ne nazadnje v arhivih. Mag. Hana Habjan je predstavila prispevek z naslovom *Izobraževanje uslužbencev javnopravnih oseb s področja vzgoje in izobraževanja, ki delajo z dokumentarnim gradivom preko seminarjev in delavnic v Enoti v Ljubljani* Zgodovinskega arhiva Ljubljana in odgovornih oseb izvajalcev vzgoje in izobraževanja. Prispevek obravnava osnovne izobraževalne procese, predpisane za uslužbence javnopravnih oseb, ki delajo z dokumentarnim gradivom na podlagi zakonodaje. Intenzivnejše usposabljanje je posledica tako sprememb arhivske zakonodaje kot tudi povečanja števila ustvarjalcev arhivskega gradiva s področja vzgoje in izobraževanja, ne nazadnje pa tudi potreb ustvarjalcev samih glede upravljanja dokumentarnega in arhivskega gradiva.

Posvet se je zaključil z retrospektivo posvetovanja DOKSIS in podelitvijo priznanj dolgoletnim pokroviteljem ter žrebanjem nagrad za udeležence.